

VIDENSTEMA: INDDRAGELSE AF BØRN OG UNGE MED HANDICAP I EGEN SAG

**Videnscenter om børneinddragelse og udsatte
børns liv**

November 2023

INDHOLD

→ INDDRAGELSE AF BØRN OG UNGE MED HANDICAP I EGEN SAG	3
→ BØRN OG UNGES OPLEVELSER AF AT BLIVE INDDRAGET	3
→ HVORFOR SKAL VI INDDRAGE BØRN OG UNGE MED HANDICAP?	5
→ HVORDAN KAN MAN I ORGANISATIONEN STYRKE INDDRAGELSE AF BØRN OG UNGE MED HANDICAP?	6
→ HVORDAN KAN RÅDGIVEREN STYRKE INDDRAGELSEN I MØDET MED BØRN OG UNGE MED HANDICAP?	9
→ NOTER	14

Publikationen er udgivet af Social- og Boligstyrelsen i regi af Videnscenter om børneinddragelse og udsatte børns liv

Social- og Boligstyrelsen
Edisonsvej 1
5000 Odense C
Telefon: 72 42 37 00
E-mail: info@socialstyrelsen.dk
www.sbst.dk

Udgivet 15. november 2023

Download eller se publikationen på www.sbst.dk.
Der kan frit citeres fra rapporten med angivelse af kilde.

INDDRAGELSE AF BØRN OG UNGE MED HANDICAP I EGEN SAG

Inddragelse i egen sag er ikke kun en rettighed for børn og unge med handicap, men også vigtigt for det enkelte barn og for kvaliteten af sagsbehandlingen. Inddragelse er samtidig en kompleks proces, som stiller krav til den ledelsesmæssige rammesætning og til rådgiveres møde med børn og unge med handicap.

Dette videnstema er udarbejdet af Videnscenter om børneinddragelse og udsatte børns liv.¹ Videnstemaet samler, giver overblik og formidler eksisterende viden om inddragelse af børn og unge med handicap i egen sag og er målrettet rådgivere og ledere i myndighed på børnehandicapområdet. Formålet er at formidle den nyeste viden på området, inspirere og give handleanvisninger til, hvordan kommuner kan styrke inddragelse af børn og unge med handicap i praksis.

BØRN OG UNGES OPLEVELSER AF AT BLIVE INDDRAGET

Børn og unge har ret til at blive inddraget i egen sag, og samtidig har inddragelse af deres perspektiver stor betydning for kvaliteten i sagsbehandlingen³. Derudover viser flere undersøgelser, at børn og unge gerne vil lyttes til og inddrages i beslutninger vedrørende deres eget liv.⁴

Nogle børn og unge med handicap oplever imidlertid, at de i begrænset omfang bliver lyttet til og har indflydelse på egen sag. De kan også opleve, at rådgiveren taler i et svært tilgængeligt sprog eller udviser manglende forståelse og interesse for dem.⁵

Handicap defineres her relationelt, hvilket betyder, at handicap opstår i relationen mellem den enkelte persons funktionsnedsættelser og omgivelserne. Handicapdækker over mange forskellige typer af funktionsnedsættelser og sygdomme, og det kan eksempelvis dreje sig om børn og unge med vanskeligheder relateret til mobilitet, kognition og kommunikation.²

Jeg tænker i hvert fald, at de skal lade være med at bruge alt for fancy ord, sådan kæmpe ord i hvert fald, altså store kommuneord. Fordi halvdelen af dem forstår jeg i hvert fald ikke. Så er mit hoved bare sådan sådan error 404 brain not found (Magnus, 18 år).⁶

Børn og unge med handicap oplever det positivt, når rådgiveren udviser engagement og interesse for dem, og når de møder anerkendelse i samtaler med rådgiveren samt relevant opfølgning på samtalen. En længerevarende og tillidsfuld relation og rådgiverens mulighed for at være tilgængelig og udvise fleksibilitet ved afholdelse af møder opleves også som positivt.⁷

Der var ikke noget specielt, hun var bare god generelt. Hun var i hvert fald interesseret i mig, og ikke bare min diagnose og alle spørgsmålene. Det var nok tingen, som gjorde hende virkelig god (Johan, 15 år).⁸

BØRN OG UNGES OPLEVELSER AF AT BLIVE INDDRAGET I EGEN SAG

En vidensafdækning fra 2022 belyser generelt børn og unges oplevelser af at blive inddraget i egen sag. I et afsnit i vidensafdækningen kan man også læse mere om børn med handicaps oplevelser af at blive inddraget i egen sag. De giver blandt andet udtryk for, at det kan være positivt at invitere en bisidder ind i samarbejdet med myndighedsrådgiveren.

[Læs vidensafdækningen her](#)

Kilder: Bengtsson, T.T. & Henze-Pedersen, S. (2022). Børn og unges inddragelse i myndighedssagsbehandling på børne- og ungeområdet. København: VIVE i regi af Videnscenter om børneinddragelse og udsatte børns liv 2023.

HVORFOR SKAL VI INDDRAGE BØRN OG UNGE MED HANDICAP?

Inddragelse i egen sag er vigtig for, at børn behandles ligeværdigt og som individer, der skal lyttes til og have mulighed for indflydelse på beslutninger, der vedrører dem.⁹

Ved at inddrage børnene opnås viden om, hvad der er betydningsfuldt for barnet eller den unge selv. Det skaber også kvalitet, da det ofte medfører en højere grad af motivation og medspil, ligesom det sikrer, at barnets særlige viden skaber afsæt for bedre og mere velfungerende indsatser.¹⁰

Inddragelse af børn og unge med handicap er desuden vigtigt for at styrke børnenes mestring af eget liv, herunder at opbygge og udvikle strategier i forhold til at mestre et så selvstændigt liv som muligt.¹¹ De forskellige perspektiver på inddragelse handler om et børnesyn, der indebærer, at børn ses som kompetente aktører med egne rettigheder.

Og børn og unge med handicap har, ligesom alle andre børn, ret til at blive inddraget i egen sag. Lovgivninger og konventioner giver børn og unge ret til at blive inddraget og hørt i forhold, der vedrører dem selv.¹² Med barnets lov stadfæstes et tidssvarende børnesyn, der både i lovgivning og praksis skal sikre, at børn ses i deres egen ret, får flere rettigheder, og at rettighederne og barnets stemme får større betydning i sagsbehandlingen.¹³

BARNETS LOV

Barnets og den unges rettigheder

§ 5. Børn og unge med behov for særlig støtte, herunder børn og unge med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, har ret til omsorg, tryghed, beskyttelse og inddragelse for at opnå mulighed for udvikling, læring, sundhed og trivsel og har ret til at udvikle sig i gode sociale fællesskaber.

Stk. 2. Børn og unge med behov for særlig støtte, herunder børn og unge med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, har ret til indflydelse på de forhold, som vedrører dem.

Stk. 3. Barnets eller den unges holdning og synspunkter skal tilvejebringes og inddrages løbende ved samtaler og anden direkte kontakt, inden der træffes beslutninger eller afgørelser efter loven om barnets eller den unges forhold. Inddragelse og samtaler kan finde sted uden samtykke fra forældremyndighedsindehaveren og uden dennes tilstedeværelse, når hensynet til barnets eller den unges bedste taler herfor.

Stk. 4. Kravet om samtaler og anden direkte kontakt i stk. 3 kan i helt særlige tilfælde helt eller delvis fraviges, hvis barnets eller den unges alder eller andre forhold i afgørende grad taler imod det. Barnets eller den unges holdning og synspunkter skal i disse tilfælde tilvejebringes på anden vis.

Kilde: Barnets lov.

Reel inddragelse

Inddragelse af barnets perspektiv i egen sag handler om at arbejde helhedsorienteret og systematisk med at understøtte, at det enkelte barn bliver set, hørt og forstået gennem sagsforløbet, og at barnet oplever at have reel indflydelse på de beslutninger, der træffes, og som har betydning for barnets liv.

FORSTÅELSE AF INDDRAGELSE

"... en forståelse af inddragelse som en proces, hvor [barnet] aktivt bringer sine egne meninger og følelser ind i en given aktivitet som fx en beslutningsproces. ... [Det] indebærer, at barnet tages med ind i beslutningsprocessen med egne tilkendegivelser omkring forhold, der vedrører barnets eget liv."

"Myndighedssagsbehandling griber i sagens natur ind i børnenes liv, og socialrådgiveren skal således inddrage og give indflydelse til børnene."

Kilde: Metoder til at inddrage børn med autisme og ADHD i myndighedssagsbehandling, VIVE i regi af Videnscenter om børneinddragelse og udsatte børns liv 2023.

HVORDAN KAN MAN I ORGANISATIONEN STYRKE INDDRAGELSE AF BØRN OG UNGE MED HANDICAP?

Reel inddragelse af børn med handicap er en kompleks proces, som kræver, at ledelsen tager ansvar for at skabe organisatoriske rammer, der understøtter inddragelse af børn og unge med handicap i praksis og kontinuerligt bakker op om arbejdet.

Ved inddragelse af børn og unge med handicap kan de organisatoriske rammer, børnesynet og forståelsen af handicap optræde som barrierer for inddragelsen, ligesom nogle rådgivere kan opleve at mangle viden om og kompetencer til at inddrage målgruppen.¹⁴

Organisatoriske rammer

På organisatorisk niveau er det vigtigt, at ledelsen etablerer en tydelig faglig ramme og retning, der understøtter arbejdet med inddragelse af børn og unge med handicap i praksis.¹⁵ Eksempelvis er det væsentligt, at kommunens styringskæde fra politikker, strategier og arbejdsgange på området skaber en tydelig retning, fx ved at styringsdokumenterne som rød tråd afspejler et fælles børne- og handicapsyn i kommunen.¹⁶

Det er også vigtigt, at ledelsen bakker op og omsætter de strategiske visioner til organisatoriske rammer, der understøtter en kvalificeret inddragelsespraksis. Her er det blandt andet væsentligt, at arbejdet tilrettelægges, så der er tid og fleksibilitet til at sikre en løbende og individuelt tilpasset inddragelse, herunder tid til at afdække viden om det enkelte barns funktionsniveau og støttebehov samt forberede inddragelsen med afsæt i den viden. Det er også vigtigt, at rådgiveren har tid og rum til at skabe en god relation til barnet og mulighed for løbende og fleksibelt at understøtte det enkelte barns deltagelse og inddragelse i en myndighedskontekst.¹⁷ Organisatorisk handler det også om at tilbyde børnevenlige og trygge rammer, der tilgodeser, at barnet kan komme til orde og opleve sig set og hørt, og at dets synspunkter vægtes og har indflydelse.¹⁸

Ledelsesunderstøttelse samt viden og kompetencer

Inddragelse af børn og unge med handicap forudsætter, at rådgiveren har viden om samt kompetencer og redskaber til inddrage børn og unge med handicap, som fx har vanskeligheder relateret til mobilitet, kommunikation og kognition. Nogle rådgivere kan opleve ikke at have tilstrækkelig viden eller kompetencer på området.¹⁹ Ledelsesmæssigt er det derfor vigtigt at understøtte et fagligt læringsmiljø, hvor rådgiveren kan opdatere sin faglige viden om børn og unge med handicap, har mulighed for løbende faglig sparring og feedback samt mulighed for at udvikle sin viden om metoder og redskaber, der understøtter inddragelse af det enkelte barn med handicap.²⁰

Faglig ledelse tæt på praksis kan være med til at understøtte, at den fælles faglig retning omsættes til børneinddragelse i praksis. Gennem løbende sparring, feedback og opfølgning på arbejdet med inddragelse kan ledelsen, fx med afsæt i observationer af eller deltagelse i sagsbehandlingen, være med til at understøtte en fælles læring og udvikling i afdeling og hos den enkelte rådgiver. Ledelsen kan herved være med til løbende at sikre, at praksis stemmer overens med de strategiske visioner for arbejdet.²¹

Børnesyn og handicapforståelser

Børnesyn og forståelser af handicap i organisationen, hos den enkelte rådgiver, øvrige fagpersoner og barnets forældre kan være faktorer, der kan skabe ambivalens og dilemmaer ved inddragelse af børn med handicap. Det kan eksempelvis handle om, at børn med handicap betragtes for sårbare til at blive inddraget, eller at funktionsnedsættelserne ses som en begrænsning for at inddrage barnet. Desuden kan det handle om, at inddragelse ofte sættes lig med børnesamtale.²²

Børnesyn og forståelser af handicap har betydning for, hvordan vi forstår og møder børn og unge med handicap og dermed også vores holdninger til, om og hvordan vi skal inddrage dem. Det afspejler sig i vores adfærd og den praksis, børnene og de unge møder.²³

Ved at arbejde systematisk med et fælles tidssvarende børnesyn og mindset på tværs i organisationen kan man skabe et fælles fundament, der kan styrke og kvalificere praksis for inddragelse af børn og unge med handicap.²⁴

ANBEFALINGER OM BØRNEINDDRAGELSE I SAGSBEHANDLINGEN

Partnerskab om Børnene først har udarbejdet følgende praksisnære anbefalinger om børneinddragelse i sagsbehandlingen. Anbefalingerne skal understøtte, at børn og unge bliver aktører i deres egen sag:

- Et fælles børnesyn på tværs af det samlede børne- og ungeområde i kommunen
- Etablering af organisatoriske rammer, der understøtter inddragelse af barnet eller den unge i egen sag
- Tydelig ramme og løbende dialog med barnet eller den unge om inddragelse
- Opbygning af en tillidsfuld relation mellem barn eller ung og rådgiver
- Tilpasning af kommunikationsformer til det enkelte barn eller den enkelte unge
- Involvering af forældre og netværk i afdækningen af barnets eller den unges perspektiv
- Inddragelse af barnets eller den unges perspektiver i beslutninger og iværksættelse af passende tiltag.

Under hver anbefaling kan man læse mere om, hvorfor den er relevant og hvordan man i praksis kan arbejde med anbefalingen. I anbefalingerne kan man blandt andet finde inspiration til arbejdet med at udvikle et fælles tidssvarende børnesyn i organisationen, som kan danne afsæt for det tværgående arbejde med børneinddragelse i praksis. Man kan også finde inspiration til arbejdet med at etablere organisatoriske rammer, der understøtter rådgiveres arbejde med inddragelse i praksis.

Man kan finde anbefalingerne her

Kilde: Partnerskab om Børnene først (2023): Anbefalinger om børneinddragelse i sagsbehandlingen. Social- og Boligstyrelsen for Partnerskab om Børnene Først

ET FÆLLES BØRNESYN I ORGANISATIONEN

I arbejdet med et skabe et fælles børnesyn i organisationen kan man også finde inspiration i HÅNDBOG I BØRNEINDDRAGELSE, som er udarbejdet af Børnerådet.

I kapitel 1 er der fokus på børns perspektiver. Her introducerer Hanne Warming forskellige børnesyn i et historisk perspektiv og belyser, hvordan de repræsenterer forskellige syn på inddragelse af børn i praksis.

I samme kapitel introducerer hun også til, at måden, vi reflekterer over og praktiserer inddragelse, ofte er præget af, at flere børnesyn optræder samtidigt – vikler sig ind i hinanden – og trækker i hver sin retning. Det betyder, at vi kan støde på nogle dilemmaer og barrierer, når vi arbejder med inddragelse.

Det understreges, hvordan en reflekteret inddragelsespraksis, hvor man kan identificere og reflektere over eget og andres børnesyn, kan guide os til at håndtere nogle af de typiske dilemmaer i forbindelse med inddragelse.

Man kan finde håndbogen her

Kilder: Børnerådet (2016). Håndbog i børneinddragelse.

PODCAST OM BØRNESYN OG BØRNEINDDRAGELSE PÅ HANDICAPOMRÅDET

I podcastserien: Børnesyn og børneinddragelse – sådan styrkes inddragelsen af børn og unge med handicap i egen sag belyses faglige opmærksomhedspunkter, der kan være med til at fremme eller hæmme inddragelse af børn og unge med handicap. Der sættes også fokus på, hvordan man kan håndtere dem i praksis.

Til hver podcast er der udarbejdet nogle refleksionsspørgsmål, som kan danne afsæt for lokale drøftelser.

[Man kan lytte til podcastserien her](#)

Kilder: Social- og Boligsstyrelsen (2023). Børnesyn og børneinddragelse – sådan styrkes inddragelsen af børn og unge med handicap i egen sag

HVORDAN KAN RÅDGIVEREN STYRKE INDDRAGELSEN I MØDET MED BØRN OG UNGE MED HANDICAP?

I mødet med barnet skal rådgiver sikre, at barnets perspektiv reelt inddrages. Det er en kompleks proces, som kræver en reflekteret og systematisk praksis. Nedenfor præsenteres en teoretisk og analytisk ramme, der kan være med til at guide praksis ved inddragelse af børn med handicap.

Barnets perspektiv

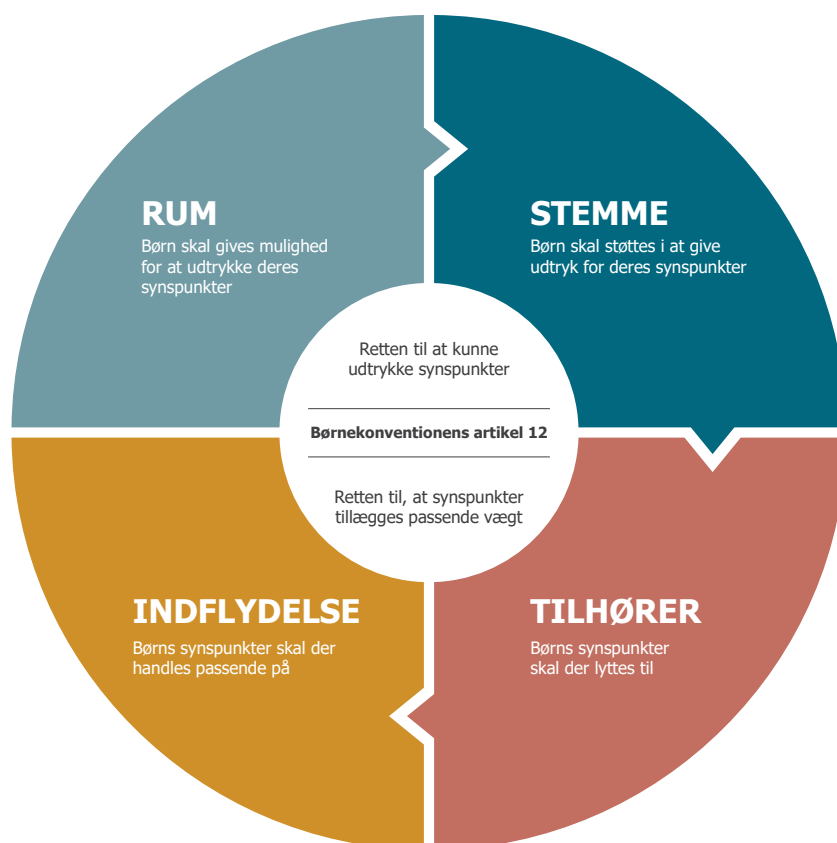
Rådgiver skal sikre, at barnets eget perspektiv løbende inddrages og afspejles i sagsforløbet, og at det ikke overskygges af de voksnes udefra-perspektiver, forstået som den voksnes generaliserede forståelser og tolkninger af barnets oplevelser og ønsker.²⁵

Man kan få adgang til barnets egne holdninger, oplevelser, tanker og ønsker på forskellig vis. Man kan få direkte adgang til barnets indefra-perspektiv ved at bestræbe sig på at give ordet til barnet selv, eller man kan indirekte opnå adgang til barnets perspektiv, ved at man som voksen forsøger at sætte sig i barnets sted og forstå, hvordan bestemte situationer eller livsvilkår opleves af barnet. Hvilken vej man vælger at gå, bør altid afhænge af de særlige ressourcer, forudsætninger og støttebehov, som det enkelte barn med handicap har.²⁶

Model for børneinddragelse

Den nordiske professor Laura Lundy har udviklet en model for børneinddragelse, der har til hensigt at omsætte Børnekonventionens artikel 12 til børneinddragelse i praksis.

Modellen består af fire elementer, der alle er væsentlige at komme omkring for at sikre reel inddragelse af barnets perspektiv. Elementerne "rum" og "stemme" handler om barnets ret til at udtrykke sine synspunkter, imens elementerne "tilhører" og "indflydelse" handler om retten til, at barnets synspunkter tillægges passende vægt.²⁷

Model for børneinddragelse inspireret af Lundy, 2007²⁸

For at sikre reel inddragelse af børn og unge med handicap er det en forudsætning, at inddragelsen sker på barnets præmisser og med blik for det enkelte barns handicap, ressourcer og forudsætninger. I brug af modellen og de fire elementer er det derfor væsentligt at tilpasse praksis og valg af metoder til inddragelse med afsæt i konkret viden om det enkelte barn. Kun derved er det muligt at skabe en ramme, der giver rådgiveren adgang til barnets perspektiv.²⁹ Det kan eksempelvis være relevant at vælge observation som inddragelsesmetode til et barn med et meget begrænset kommunikativt eller kognitivt funktionsniveau, hvis den konkrete viden om barnet peger i den retning.

I arbejdet med at understøtte det enkelte barns deltagelse og inddragelse kan det undervejs i processen være relevant at samarbejde med barnets forældre, nære kontakter samt fagpersoner omkring barnet.³⁰

Rum

Inddragelse forudsætter, at barnets mulighed for at deltage er til stede. Det understøttes ved at skabe og tilbyde barnet et "rum", hvor det støttes i at give udtryk for sine synspunkter. "Rum" kan både handle om det fysiske rum, det mentale rum, det inkluderende rum og tid.³¹

I forhold til børn med handicap kan det fx handle om at indrette det fysiske rum med afsæt i barnets behov, fx ved at minimere omfanget af input i rummet. Det kan også handle om at forberede barnet før mødet, fx ved at sende et førebrev eller et spørgeskema med de spørgsmål, som skal

drøftes på mødet, ligesom det kan handle om, at rådgiver har mulighed for at opbygge en tillidsfuld relation til barnet eller eventuelt at samarbejde med forældrene eller andre nære voksne om inddragelse af barnet. Afstemt efter barnets behov for støtte kan det også handle om, at der skal være god tid til, at barnet kan forme og give udtryk for sine synspunkter, og at inddragelsen finder sted på et tidspunkt, der tilgodeser barnets behov.³²

Stemme

For at barnet kan give udtryk for sine synspunkter, kan det have behov for støtte til at forme og give udtryk for sine synspunkter.

I forhold til børn med handicap kan man anvende forskellige kommunikationsformer, fx leg, video, tegning eller samtale, ligesom barnets stemme både kan komme til udtryk mundtligt, skriftligt, visuelt eller via andre kommunikationsformer, medier eller teknologier.³³ Rådgiver skal tilpasse tilgangen, så det enkelte barn kan komme til orde på den måde, som bedst matcher barnets behov for støtte.³⁴ Det kan fx handle om, at kommunikationen tilpasses barnet, fx ved at rådgiver i samtalen taler langsomt og tydeligt og giver barnet god tid til at svare, beder barnet tegne sine svar eller anvender spørgeskemaer eller teknologiske hjælpemidler, der kan understøtte barnets deltagelse.

I forhold til børn med betydelige kognitive og/eller kommunikative funktionsnedsættelser kan det være relevant at anvende inddragelsesmetoder, hvor man gennem et tilstræbt indefra-perspektiv får adgang til barnets perspektiv, fx gennem observation, eller ved at kendte voksne repræsenterer barnets perspektiv.³⁵

Tilhører

Der skal lyttes til barnets synspunkter. Beslutningstagere omkring barnet skal derfor være forpligtet til at lytte til og forstå de synspunkter, som barnet giver udtryk for.

Børn med handicap kan udtrykke sig på mange forskellige måder, og derfor skal rådgiver have forudsætningerne for at lytte til og forstå barnets kommunikation. Her kan det være en fordel, at rådgiver kender barnet eller at samarbejde med barnets forældre eller andre kendte voksne, så de kan hjælpe med at oversætte barnets kommunikation.³⁶

I en myndighedskontekst ligger beslutningskompetencen i nogle tilfælde hos den enkelte rådgiver, og i andre sammenhænge træffes beslutningerne i andre fora, fx i visitationsudvalg. Det er derfor vigtigt, at også andre beslutningstagere er rettet mod at lytte til, forstå og vægte børn og unge med handicaps synspunkter i sagsbehandlingen. Desuden er det vigtigt, at rådgiver, som repræsentant for barnet i sådanne fora, sikrer, at barnets perspektiv repræsenteres.

Indflydelse

Barnets synspunkter skal tillægges passende vægt. De skal altså i passende omfang afspejles i det videre arbejde og de beslutninger, der træffes.³⁷

I forhold til børn og unge med handicap kræver det eksempelvis, at beslutningstagerne i organisationen er åbne over for og nysgerrige på barnets perspektiv, og at de anvender den position, de er givet, til at sikre, at barnet kommer til orde og opnår indflydelse på de beslutninger, der træffes. I forhold til børn med handicap kan der være et særligt behov for at styrke deres muligheder for deltagelse og indflydelse, da de som følge af deres marginaliserede position i samfundet fx risikerer manglende accept af deres kompetencer og evne til at deltage og øve indflydelse.³⁸

INSPIRATION TIL ARBEJDET MED AT INDDRAGE I PRAKSIS

Man kan finde inspiration til, hvordan man kan arbejde med at afdække, vælge og tilpasse redskaber og metoder til det enkelte barn i materialet Inddragelse af børn og unge med autisme i egen sag. I materialet præsenteres forskellige metoder til inddragelse af barnet, og der sættes fokus på, hvad rådgiveren før, under og efter mødet med barnet skal være særligt opmærksom på.

Materialet sætter særligt fokus på børn og unge med autisme, men mange af redskaberne kan også anvendes generelt til børn og unge med handicap.

[Find inspirationsmaterialet her](#)

Kilder: Socialstyrelsen (2022). Inddragelse af børn og unge med autisme i egen sag – Et inspirationsmateriale.

VIDENSINDSAMLING: METODER TIL INDDRAGELSE AF BØRN OG UNGE MED AUTISME OG ADHD

Vidensindsamlingen præsenterer bud på forskellige greb eller tilgange, der kan anvendes i arbejdet med at inddrage børn med autisme eller ADHD i sagsbehandling.

På det organisatoriske niveau pointeres betydningen af de organisatoriske rammer, herunder behovet for prioritering af ressourcer til at sikre målgruppespecifik viden og kompetence blandt rådgiverne.

I forhold til samarbejdet mellem barn og rådgiver er der særligt fokus på:

- at afdække barnets særlige støttebehov
- at forberede barnet
- at skabe en god relation
- at anvende konkrete metoder i samarbejdet med barnet, fx visuelle eller digitale.

[Læs vidensafdækningen her](#)

VIDEOINTRODUKTION

Man kan se en kort introduktion af vidensindsamlingen i dette videoklip.

[Se videoklipet her](#)

VIDENSCENTER OM BØRNEINDDRAGELSE OG UDSATTE BØRNS LIV

Ønsker I mere viden og inspiration til, hvordan I kan styrke inddragelsen af børn og unge? Videnscenter om børneinddragelse og udsatte børns liv bidrager til at kommuner, regioner og andre aktører på det sociale område får redskaber og let tilgængelig viden, så de bedre kan inddrage og hjælpe udsatte og anbragte børn og unge og deres familier. Videnscentret udgiver løbende vidensindsamlinger og andre publikationer og tilbyder rådgivnings- og kompetenceudviklingsforløb til landets kommuner.

[Læs mere om Videnscentrets aktiviteter her](#)

NOTER

- 1 Læs mere om Videnscenter om børneinddragelse og udsatte børns liv på: <https://sbst.dk/boern/videnscenter-om-boerneinddragelse-og-udsatte-boerns-liv>.
- 2 Socialstyrelsen, 2023. Handicap (Lokaliseret den 07.09.23 på World Wide Web: <https://vidensportal.dk/handicap>).
- 3 Bengtsson, T.T. & Fuglsang Olsen, Rikke, 2021. Kortlægning af viden om kvalitet i sagsbehandlingen på børne- og ungeområdet. Et litteraturstudie af danske publikationer. København: VIVE.
- 4 Berg & Christoffersen. Styrket inddragelse af børn med psykiske funktionsnedsættelser (2019-2023): <https://www.ucviden.dk/da/projects/styrket-inddragelse-af-unge-med-psykiske-funktionsneds%C3%A6ttelser-2>. (Lokaliseret på World Wide Web den 12.09.23) (Artikel under udarbejdelse).
Bengtsson, T.T. & Henze-Pedersen, S. 2022. Børn og unges inddragelse i myndighedssagsbehandling på børne- og ungeområdet. København: VIVE.
- 5 Bengtsson, T.T. & Henze-Pedersen, S. 2022. Børn og unges inddragelse i myndighedssagsbehandling på børne- og ungeområdet. København: VIVE.
- 6 Berg & Christoffersen, Projekt: Styrket inddragelse af børn med psykiske funktionsnedsættelser (2019-2023): <https://www.ucviden.dk/da/projects/styrket-inddragelse-af-unge-med-psykiske-funktionsneds%C3%A6ttelser-2> (artikel under udarbejdelse).
- 7 Bengtsson, T.T. & Henze-Pedersen, S. 2022. Børn og unges inddragelse i myndighedssagsbehandling på børne- og ungeområdet. København: VIVE.
- 8 Berg & Christoffersen, Projekt: Styrket inddragelse af børn med psykiske funktionsnedsættelser (2019-2023): <https://www.ucviden.dk/da/projects/styrket-inddragelse-af-unge-med-psykiske-funktionsneds%C3%A6ttelser-2> (artikel under udarbejdelse).
- 9 Warming, H. (2011). Børneperspektiver – børn som ligeværdige medspillere i socialt og pædagogisk arbejde. København: Akademisk Forlag.
- 10 Bengtsson, T.T. & Fuglsang Olsen, Rikke, 2021. Kortlægning af viden om kvalitet i sagsbehandlingen på børne- og ungeområdet. Et litteraturstudie af danske publikationer. København: VIVE.
Warming, H. (2011). Børneperspektiver – børn som ligeværdige medspillere i socialt og pædagogisk arbejde. København: Akademisk Forlag.
- 11 Petersen, M. & Kornerup, I. (2021). Børn som deltagere i professionel praksis. Åbninger, muligheder og rettigheder. Hans Reitzels Forlag.
- 12 Børnekonventionen FN. Bekendtgørelse af FN-konvention af 20. november 1989 om Barnets Rettigheder. Udenrigsministeriet. <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/1992/6>. (Lokaliseret på World Wide Web den 11.09.23).
Institut for menneskerettigheder. FN's Konvention om Rettigheder for Personer med Handicap. <https://menneskeret.dk/emner/handicap/forstaa-konventionen/artikel-7>. (Lokaliseret på World Wide Web den 11.09.23).
Barnets lov: <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2023/721>. (Lokaliseret på World Wide Web den 11.09.23).
- 13 Social- og Ældreministeriet, (2023). Aftaletekst Børnene Først. https://sm.dk/Media/637563365976554690/Aftaletekst%20B%C3%B8rnene%20F%C3%B8rst_FINAL-udsendt.pdf. (Lokaliseret på World Wide Web den 03.07.23).

- 14 Strandbu, A. (2011). Barnets deltagelse: Hverdagslige og vanskelige beslutninger. Oslo: Universitetsforlaget.
- 15 Bengtsson, T.T. & Olsen, R.F. (2021). Kortlægning af viden om kvalitet i sagsbehandlingen på børne- og ungeområdet: Et litteraturstudie af danske publikationer. København: VIVE.
- 16 ViBIS (2021). Hvad er brugerinddragelse i sundhedsvæsenet? Definitioner og Kriterier. Videnscenter for Brugerinddragelse i Sundhedsvæsenet.
Socialstyrelsen, 2018. Hvordan kan retningslinjerne for sagsbehandling omsættes til faglig praksis? <https://sbst.dk/tvaergaende-omrader/faglig-ledelse-og-styring/redskabskasse/tilrettelaeggelse-af-arbejdet/tema-1-omsaet-retningslinjer-til-praksis>. (Lokaliseret på World Wide Web den 11.09.23).
- 17 Partnerskab om Børnene først (2023): Anbefalinger om børneinddragelse i sagsbehandlingen. Social- og Boligstyrelsen for Partnerskab om Børnene Først
- 18 Tusla – Child and Family Agency (2016). Child and Youth Participation Toolkit.
Lundy, L. (2007). "Voice" is not enough: Conceptualising Article 12 of the United Nations Convention on the Rights of the Child. *British Educational Research Journal*, vol. 33(6), side: 927–942.
Rasmussen, P.S., Villumsen, A.M. & Rossen, C.V. (2023). Metoder til at inddrage børn med autisme og ADHD i myndighedssagsbehandling. København: VIVE.
- 19 Strandbu, A. (2011). Barnets deltagelse: Hverdagslige og vanskelige beslutninger. Oslo: Universitetsforlaget.
- 20 Partnerskab om Børnene først (2023): Anbefalinger om børneinddragelse i sagsbehandlingen. Social- og Boligstyrelsen for Partnerskab om Børnene Først
- 21 Partnerskab om Børnene først (2023): Anbefalinger om børneinddragelse i sagsbehandlingen. Social- og Boligstyrelsen for Partnerskab om Børnene Først
- 22 Lindberg, S. & Alstrup, C.K. (2023). Når børnesynet halter, *Dansk Pædagogisk Tidsskrift*, Marts 2023.
Strandbu, A. (2011). Barnets deltagelse: Hverdagslige og vanskelige beslutninger. Oslo: Universitetsforlaget.
Warming, H. (2011). Børneperspektiver – børn som ligeværdige medspillere i socialt og pædagogisk arbejde. København: Akademisk Forlag.
- 23 Børnerådet (2016). Håndbog i Børneinddragelse.
- 24 Børnerådet (2016). Håndbog i Børneinddragelse.
Rasmussen, P.S., Villumsen, A.M. & Rossen, C.V. (2023). Metoder til at inddrage børn med autisme og ADHD i myndighedssagsbehandling. København: VIVE.
- 25 Warming, H. (2011). Børneperspektiver – børn som ligeværdige medspillere i socialt og pædagogisk arbejde. København: Akademisk Forlag.
- 26 Warming, H. (2011) Børneperspektiver – børn som ligeværdige medspillere i socialt og pædagogisk arbejde. København: Akademisk Forlag.
- 27 Lundy, L. (2007). "Voice" is not enough: Conceptualising Article 12 of the United Nations Convention on the Rights of the Child. *British Educational Research Journal*, vol. 33(6), side: 927–942.

- 28 Lundy, L. (2007). "Voice" is not enough: Conceptualising Article 12 of the United Nations Convention on the Rights of the Child. *British Educational Research Journal*, vol. 33(6), side: 927–942.
- 29 Lundy, L. (2007). "Voice" is not enough: Conceptualising Article 12 of the United Nations Convention on the Rights of the Child. *British Educational Research Journal*, vol. 33(6), side: 927–942.
- Rasmussen, P.S., Villumsen, A.M. & Rossen, C.V. (2023). *Metoder til at inddrage børn med autisme og ADHD i myndighedssagsbehandling*. København: VIVE.
- Socialstyrelsen (2022). *Inddragelse af børn og unge med autisme i egen sag – Et inspirationsmateriale*. <https://sbst.dk/udgivelser/2023/inddragelse-af-boern-og-unge-med-autisme-i-egen-sag> (Lokaliseret på World Wide Web den 12.09.23)
- 30 Socialstyrelsen (2022). *Inddragelse af børn og unge med autisme i egen sag – Et inspirationsmateriale*. <https://sbst.dk/udgivelser/2023/inddragelse-af-boern-og-unge-med-autisme-i-egen-sag> (Lokaliseret på World Wide Web den 12.09.23)
- 31 Lundy, L. (2007). "Voice" is not enough: Conceptualising Article 12 of the United Nations Convention on the Rights of the Child. *British Educational Research Journal*, vol. 33(6), side: 927–942.
- 32 Socialstyrelsen (2022). *Inddragelse af børn og unge med autisme i egen sag – Et inspirationsmateriale*. <https://sbst.dk/udgivelser/2023/inddragelse-af-boern-og-unge-med-autisme-i-egen-sag> (Lokaliseret på World Wide Web den 12.09.23)
- Tusla – Child and Family Agency (2016). *Child and Youth Participation Toolkit*.
- 33 Lundy, L. (2007). "Voice" is not enough: Conceptualising Article 12 of the United Nations Convention on the Rights of the Child. *British Educational Research Journal*, vol. 33(6), side: 927–942.
- 34 Tusla – Child and Family Agency (2016). *Child and Youth Participation Toolkit*.
- 35 Warming, H. (2011) *Børneperspektiver – børn som ligeværdige medspillere i socialt og pædagogisk arbejde*. København: Akademisk Forlag.
- Socialstyrelsen (2022). *Inddragelse af børn og unge med autisme i egen sag – Et inspirationsmateriale*. <https://sbst.dk/udgivelser/2023/inddragelse-af-boern-og-unge-med-autisme-i-egen-sag> (Lokaliseret på World Wide Web den 12.09.23)
- 36 Lundy, L. (2007). "Voice" is not enough: Conceptualising Article 12 of the United Nations Convention on the Rights of the Child. *British Educational Research Journal*, vol. 33(6), side: 927–942.
- Socialstyrelsen (2022). *Inddragelse af børn og unge med autisme i egen sag – Et inspirationsmateriale*. <https://sbst.dk/udgivelser/2023/inddragelse-af-boern-og-unge-med-autisme-i-egen-sag> (Lokaliseret på World Wide Web den 12.09.23)
- 37 Lundy, L. (2007). "Voice" is not enough: Conceptualising Article 12 of the United Nations Convention on the Rights of the Child. *British Educational Research Journal*, vol. 33(6), side: 927–942.
- 38 Petersen, M. & Kornerup, I. (2021). *Børn som deltagere i professionel praksis. Åbninger, muligheder og rettigheder*. Hans Reitzels Forlag.
- Lundy, L. (2007). "Voice" is not enough: Conceptualising Article 12 of the United Nations Convention on the Rights of the Child. *British Educational Research, Journal*, vol. 33(6), side: 927–942.